

Voorwoord

Het hoeft geen betoog dat de wetgeving overheidsopdrachten een complex karakter heeft. Voor een beter begrip en betere toepassing van deze wetgeving, is een goede kennis van de rechtspraak cruciaal. Het is immers in die rechtspraak dat de praktijk aan de wetgeving wordt getoetst. En waar de rechtspraak van het Hof van Justitie toonaangevend is voor de interpretatie van de toepasselijke Europese richtlijnen, geldt hetzelfde voor de Raad van State op het vlak van de Belgische wetgeving inzake overheidsopdrachten.

Dit boek bevat een overzicht en bespreking van alle Nederlandstalige arresten van de Raad van State uit 2020 waarin werd verzocht tot schorsing of vernietiging van een beslissing inzake een overheidsopdracht in de ruime betekenis van het woord. De bespreking heeft een exhaustief karakter, met die nuance dat arresten waarin een afstand van geding werd vastgesteld, bijvoorbeeld ingevolge de intrekking van de bestreden beslissing, niet worden besproken.

De auteurs streefden naar een uitgave die de grootst mogelijke meerwaarde zou hebben voor eenieder actief in overheidsopdrachten en overheidsaankopen, ongeacht zijn of haar ervaring. Om dit te bereiken, wordt de rechtspraak in dit boek op maar liefst drie leesniveaus besproken. Bovendien vindt de lezer achteraan dit boek meerdere zoekregisters die deze uitgave eenvoudig doorzoekbaar maken. Op pagina 4 (“Hoe gebruik ik dit boek?”) vindt u meer aanwijzingen over hoe u dit boek optimaal kan benutten als hulpinstrument bij het doorlopen van uw aanbestedingen.

Met dit boek hopen de auteurs een bescheiden bijdrage te kunnen leveren aan een beter begrip van de wetgeving overheidsopdrachten in het algemeen en aan een beter verloop van overheidsaankopen in het bijzonder. Het is de bedoeling dat dit boek een eerste editie mag vormen van een nieuwe reeks, waarbij jaarlijks een overzicht wordt gegeven van de relevante rechtspraak van de Raad van State.

Brussel, mei 2021

Bart Gheysens

Stijn Maeyaert

Sarah Moens

Evelien Vanhauter

Hoe gebruik ik dit boek?

De arresten in dit boek worden chronologisch, volgens datum van uitspraak, opgelijst. Aan het begin van dit boek vindt de lezer dus de uitspraken van januari, aan het einde deze van december.

Opdat deze uitgave voor elke aankoopverantwoordelijke – starter, gevorderde of expert – een nuttig dagelijks hulpinstrument kan zijn, worden de cases op drie niveaus besproken:

- In eerste instantie wordt voor elk arrest het, volgens de auteurs, belangrijkste element uit het arrest beknopt samengevat onder de rubriek “Te onthouden”. Dit laat toe in één oogopslag na te gaan of het bewuste arrest voor de lezer relevant is. Let wel, dergelijke korte samenvatting laat weinig ruimte voor nuance en sluit niet uit dat het arrest ook voor andere problemen relevant kan zijn.
- In tweede instantie wordt elk arrest onder de rubriek “Samenvatting” diepgaander besproken aan de hand van de middelen die door de verzoekende partij werden ingeroepen. Deze samenvatting beperkt zich aldus tot het voorwerp van de procedure voor de Raad van State en bevat geen persoonlijke commentaar van de auteurs.
- In derde instantie wordt door de auteurs bij een aantal arresten, waar dit nodig werd geacht, onder de rubriek “Noot” een korte toelichting bij het arrest geleverd. Deze noot kan zowel een kruisverwijzing bevatten naar een arrest dat elders in dit boek wordt besproken als een inhoudelijke commentaar bij het arrest.

Om het opzoekwerk te vereenvoudigen, bevat het boek achteraan meerdere zoekregisters. De lezer kan zoeken:

- per trefwoord
voorbeeld: “leemte”, “beoordelingselement”, “erkenning”, ...
- per plaatsingsprocedure
voorbeeld: “openbare procedure”, “onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking”, ...
- per voorwerp van de opdracht
voorbeeld: “levering van televisietoestellen”, “onderhoud van fietspaden”, “schoonmaakdiensten”, ...

Deze registers vereenvoudigen het opzoekwerk en bieden meer doorzicht in de materie.

Dit boek werd mogelijk gemaakt dankzij de gewaardeerde steun van de volgende partners van de publieke sector

Inhoud

Raad van State 7 januari 2020, nr. 246.558	14
Raad van State 9 januari 2020, nr. 246.569	15
Raad van State 9 januari 2020, nr. 246.598	20
Raad van State 10 januari 2020, nr. 246.602	22
Raad van State 14 januari 2020, nr. 246.615	23
Raad van State 16 januari 2020, nr. 246.665	25
Raad van State 21 januari 2020, nr. 246.754	29
Raad van State 21 januari 2020, nr. 246.773	31
Raad van State 23 januari 2020, nr. 246.834	33
Raad van State 28 januari 2020, nr. 246.873	35
Raad van State 28 januari 2020, nr. 246.884	37
Raad van State 30 januari 2020, nr. 246.926	39
Raad van State 4 februari 2020, nr. 246.940	40
Raad van State 6 februari 2020, nr. 247.000	43
Raad van State 18 februari 2020, nr. 247.070	45
Raad van State 18 februari 2020, nr. 247.071	47
Raad van State 18 februari 2020, nr. 247.072	49
Raad van State 18 februari 2020, nr. 247.073	50
Raad van State 18 februari 2020, nr. 247.079	52
Raad van State 20 februari 2020, nr. 247.105	54
Raad van State 25 februari 2020, nr. 247.137	55
Raad van State 25 februari 2020, nr. 247.143	59
Raad van State 10 maart 2020, nr. 247.276	65
Raad van State 10 maart 2020, nr. 247.281	67
Raad van State 17 maart 2020, nr. 247.331	69
Raad van State 26 maart 2020, nr. 247.333	71
Raad van State 26 maart 2020, nr. 247.335	72
Raad van State 23 april 2020, nr. 247.438	75
Raad van State 23 april 2020, nr. 247.439	77
Raad van State 27 april 2020, nr. 247.451	80
Raad van State 28 april 2020, nr. 247.455	82
Raad van State 7 mei 2020, nr. 247.510	84
Raad van State 7 mei 2020, nr. 247.511	86
Raad van State 14 mei 2020, nr. 247.550	88
Raad van State 28 mei 2020, nr. 247.662	91
Raad van State 28 mei 2020, nr. 247.663	92
Raad van State 11 juni 2020, nr. 247.774	94

Raad van State 18 juni 2020, nr. 247.827	97
Raad van State 18 juni 2020, nr. 247.832	98
Raad van State 26 juni 2020, nr. 247.932	101
Raad van State 30 juni 2020, nr. 247.967	105
Raad van State 3 juli 2020, nr. 247.997	108
Raad van State 14 juli 2020, nr. 248.055	111
Raad van State 23 juli 2020, nr. 248.080	115
Raad van State 23 juli 2020, nr. 248.081	116
Raad van State 24 juli 2020, nr. 248.083	119
Raad van State 31 juli 2020, nr. 248.100	121
Raad van State 6 augustus 2020, nr. 248.127	123
Raad van State 13 augustus 2020, nr. 248.139	126
Raad van State 13 augustus 2020, nr. 248.143	128
Raad van State 20 augustus 2020, nr. 248.158	131
Raad van State 20 augustus 2020, nr. 248.159	133
Raad van State 20 augustus 2020, nr. 248.157	135
Raad van State 20 augustus 2020, nr. 248.160	136
Raad van State 27 augustus 2020, nr. 248.179	138
Raad van State 28 augustus 2020, nr. 248.183	140
Raad van State 31 augustus 2020, nr. 248.193	141
Raad van State 2 september 2020, nr. 248.195	143
Raad van State 7 september 2020, nr. 248.216	145
Raad van State 14 september 2020, nr. 248.265	147
Raad van State 21 september 2020, nr. 248.311	148
Raad van State 21 september 2020, nr. 248.312	151
Raad van State 29 september 2020, nr. 248.383	153
Raad van State 1 oktober 2020, nr. 248.419	155
Raad van State 6 oktober 2020, nr. 248.484	156
Raad van State 7 oktober 2020, nr. 248.501	158
Raad van State 15 oktober 2020, nr. 248.614	160
Raad van State 19 oktober 2020, nr. 248.648	162
Raad van State 19 oktober 2020, nr. 248.649	165
Raad van State 22 oktober 2020, nr. 248.690	166
Raad van State 23 oktober 2020, nr. 248.730	168
Raad van State 27 oktober 2020, nr. 248.765	171
Raad van State 29 oktober 2020, nr. 248.787	173
Raad van State 3 november 2020, nr. 248.821	176
Raad van State 3 november 2020, nr. 248.824	177
Raad van State 4 november 2020, nr. 248.827	180
Raad van State 5 november 2020, nr. 248.836	181

Raad van State 10 november 2020, nr. 248.872	184
Raad van State 12 november 2020, nr. 248.898	188
Raad van State 13 november 2020, nr. 248.901	191
Raad van State 19 november 2020, nr. 248.979	192
Raad van State 24 november 2020, nr. 249.000	194
Raad van State 27 november 2020, nr. 249.082	195
Raad van State 1 december 2020, nr. 249.102	199
Raad van State 7 december 2020, nr. 249.165	201
Raad van State 10 december 2020, nr. 249.180	203
Raad van State 11 december 2020, nr. 249.204	206
Raad van State 11 december 2020, nr. 249.207	208
Raad van State 14 december 2020, nr. 249.215	211
Raad van State 14 december 2020, nr. 249.218	213
Raad van State 24 december 2020, nr. 249.332	215
Raad van State 28 december 2020, nr. 249.339	217
Raad van State 30 december 2020, nr. 249.367	219
Raad van State 30 december 2020, nr. 249.384	220
Raad van State 30 december 2020, nr. 249.385	222

Afkortingenlijst

Afgekort	Voluit
ABR	Algemene bouwplaatsrisico's
AG	Autonoom Gemeentebedrijf
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AK(W)	Algemene kosten (en winst)
ATO	Algemene Technische Ondersteuning
BAFO	Best And Final Offer
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
DBFM(O)	Design, Build, Finance, Maintain (and Operate)
BDA	Bulletin der Aanbestedingen
BS	Belgisch Staatsblad
BSP	Bodemsaneringsproject
BSW	Bodemsaneringswerken
BTW	Belasting over de Toegevoegde Waarde
CEO	Chief Executive Officer
Cf.	Confer
CTE	Conventionele en Toxische Explosieven
DAMB	Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid
dB	Decibel
d.d.	de dato ("van de datum" of "daterend van")
Diftar	Gedifferentieerd Tarief
D&B	Dun & Bradstreet
(E)BSD	(Erkend) Bodemsaneringsdeskundige
Etc.	Et cetera ("enzovoort")
FAST	Files Aanpakken door Snelle Tussenkoms
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
FOD	Federale Overheidsdienst
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
ISO(-norm)	International Organization for Standardization
GPP(-tool)	Green Public Procurement
KB	Koninklijk Besluit
LDC	Lokaal Dienstencentrum
MEDIAAN	Medium voor Economische Data, Informatie en Applicaties voor overheidsopdrachten
MER(deskundige of coördinator)	Milieueffectrapportage
MIVB	Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel
Nr.	Nummer
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

PBEU	Publicatieblad van de Europese Unie
PFAS	Poly- en perfluoroalkylstoffen
PMD	Plastieken flessen en flacons, Metalen verpakkingen en Drankkartons
Pt	Punten
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RvS	Raad van State
SB	Standaardbestek (bijvoorbeeld SB250, het standaardbestek voor wegenwerken)
SKP	Samenvatting van de productkenmerken
T.Aan.	Tijdschrift voor aannemingsrecht
TBO	Tijdschrift voor bouwrecht en onroerend goed
TP	Totaalprijs
UDN	Uiterst Dringende Noodzakelijkheid
UEA	Uniform Europees Aanbestedingsdocument
UZ	Universitair Ziekenhuis
VCA	Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers
V&G-plan	Veiligheid- en Gezondheidsplan
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VZW	Vereniging Zonder Winstoogmerk

Wetgevend kader

1. Europese richtlijnen

Richtlijn 89/665/EEG

Richtlijn 89/665/EEG van de Raad van 21 december 1989 houdende coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor het uitvoeren van werken

Richtlijn 92/13/EEG

Richtlijn 92/13/EEG van de Raad van 25 februari 1992 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de communautaire voorschriften inzake de procedures voor het plaatsen van opdrachten door diensten die werkzaam zijn in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie

Richtlijn 2009/81/EG

Richtlijn 2009/81/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen door aanbestedende diensten van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied

Richtlijn 2014/23/EU

Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten

Richtlijn 2014/24/EU

Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Richtlijn 2014/25/EU

Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG

2. Belgische wetgeving

2.1. Wetgevend kader 2006

Overheidsopdrachtenwet 2006	Wet van 15 juni 2006 betreffende de overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten
Wet defensie en veiligheid	Wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied
Wet rechtsbescherming	Wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten
KB Plaatsing 2011	Koninklijk besluit van 15 juli 2011 houdende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren
KB Plaatsing defensie en veiligheid	Koninklijk besluit van 23 januari 2012 plaatsing overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied
KB Plaatsing speciale sectoren 2011 (publiek)	Koninklijk besluit van 16 juli 2012 houdende de plaatsing van overheidsopdrachten in de speciale sectoren
KB Plaatsing speciale sectoren 2011 (privé)	Koninklijk besluit van 24 juni 2013 betreffende de mededinging in het raam van de Europese Unie van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten in de sectoren water, energie, vervoer en postdiensten
KB Uitvoering	Koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

2.2. Wetgevend kader 2016

Overheidsopdrachtenwet 2016	Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten
Wet defensie en veiligheid	Wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied
Concessiewet	Wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten
Wet rechtsbescherming	Wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies
KB Plaatsing 2017	Koninklijk besluit van 18 april 2017 plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren
KB Plaatsing defensie en veiligheid	Koninklijk besluit van 23 januari 2012 plaatsing overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied
KB Plaatsing speciale sectoren 2017	Koninklijk besluit van 18 juni 2017 plaatsing overheidsopdrachten in de speciale sectoren
KB Plaatsing en Uitvoering concessies	Koninklijk besluit van 25 juni 2017 betreffende de plaatsing en de algemene uitvoeringsregels van de concessieovereenkomsten
KB Uitvoering	Koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten

Selectie – Erkenning Der Aannemers

☞ Raad van State 7 januari 2020, nr. 246.558

Verzoekende partij	BVBA RDR Infra
Verwerende partij	Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (EV-ILVO)
Plaatsingsprocedure	Vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking
Gunningscriteria	-
Aard en voorwerp van de overheidsopdracht	Werken – Vervangen van de elektrische installatie van een elektriciteitscabine en het aanleggen van de infrastructuur voor het vernieuwen van elektrische leidingen, en het nieuw aanleggen van gas, water en dataleidingen
Soort beroep	Schorsing (UDN)
Beslissing Raad van State	Schorsing

Trefwoorden

Selectie – Erkenning der aannemers – Materiële motivering – Zorgvuldigheidsbeginsel

Te onthouden

De erkenning, zoals vermeld in het bestek, kan bij de gunning worden herzien op basis van het uiteindelijke voorwerp van de opdracht.

Samenvatting

De voorliggende opdracht werd opgedeeld in twee percelen. Voor het tweede perceel, dat het voorwerp van de procedure vormt, werd de verzoekende partij geweerd wegens het niet beschikken over de in het bestek gevraagde erkenning (met name categorie P1, klasse 3).

De verzoekende partij stelt echter dat de in het bestek vereiste erkenning niet strookt met het werkelijke voorwerp van de opdracht. In haar verzoekschrift geeft zij een berekening van de waarde van de verschillende onderdelen van de opdracht mee, waaruit blijkt dat de werken onder categorie P2 hadden moeten worden ingedeeld. Aangezien de verzoekende partij wel over de erkenning in categorie P2 beschikte, werd zij dan ook ten onrechte uit de verdere procedure geweerd.

Gegeven dat de aanbesteder geen verweer inbracht tegen de berekening van de waarde van de verschillende onderdelen van de opdracht door de verzoekende partij, die volgens de Raad van State op het eerste gezicht ook niet correct leek, wordt tot schorsing van de gunningsbeslissing besloten. De Raad herhaalt in het arrest het

zogenaamd precair karakter van de erkenningseis uit het bestek. De uiteindelijk voor de opdracht vereiste erkenning moet immers worden nagegaan bij de gunning en een herkwalificatie van deze bestekseis moet, zeker bij complexe opdrachten, mogelijk worden geacht.

Noot

De bestreden beslissing wordt, na de schorsing door de Raad van State, ingetrokken en in de herwerkte beslissing wordt de opdracht gegund aan de verzoekende partij. Tegen deze nieuwe beslissing wordt opnieuw een beroep tot schorsing ingeleid bij de Raad van State, zie daarvoor het verderop besproken arrest RvS 3 juli 2020, nr. 247.997, BV Elektrotechnische ondernemingen Vanderputten (p. 108).

Gunningscriteria

Raad van State 9 januari 2020, nr. 246.569

Verzoekende partij	NV Recutex, de BVBA Victrans en de BVBA Vlaams Inzamel Centrum Textiel (VICT)
Verwerende partij	Gemeente Dilbeek
Plaatsingsprocedure	Openbare procedure
Gunningscriteria	Plan van aanpak e.a. (25 pt), materiële hulpverlening (25 pt), externe communicatie (25 pt) en verwerking ingezameld textiel (25 pt)
Aard en voorwerp van de overheidsopdracht	Diensten – huis aan huis inzameling van textielafval
Soort beroep	Vernietiging
Beslissing Raad van State	Verwerping

Trefwoorden

Gunningscriteria – Materiële motivering – Neorec-rechtspraak – Gelijkheidsbeginsel – Legaliteitsbeginsel – Patere legem-beginsel – Transparantiebeginsel – Zorgvuldigheidsbeginsel – belang bij het middel

Te onthouden

In principe kan de inhoud van het bestek, zoals de gunningscriteria, nog in vraag worden gesteld op het moment dat de gunningsbeslissing wordt genomen.

Samenvatting

Een belangrijk onderdeel van het voorliggende arrest vormt de discussie rond enerzijds